

KHÔNG GIAN VĂN HOÁ CÔNG CHIÊNG TÂY NGUYÊN - Kiệt tác truyền khẩu và di sản văn hoá phi vật thể của nhân loại*

(Trích Bài phát biểu của Bộ trưởng Bộ Văn hoá - Thông tin Phạm Quang Nghị tại lễ đón bằng của UNESCO công nhận "Không gian văn hoá Công chiêng Tây Nguyên là kiệt tác truyền khẩu và di sản văn hoá phi vật thể của nhân loại", Gia Lai, ngày 28/3/2006)

PHẠM QUANG NGHỊ

Ngày 25 tháng 11 năm 2005, tổ chức UNESCO đã quyết định công nhận "Không gian văn hoá Công chiêng Tây Nguyên" của Việt Nam là kiệt tác truyền khẩu và di sản phi vật thể của nhân loại. Tin vui trên làm nức lòng nhân dân cả nước, đặc biệt là đồng bào các dân tộc Tây Nguyên, chủ nhân trực tiếp tài sản văn hoá vô giá của dân tộc Việt Nam và từ nay đã vượt khỏi ranh giới quốc gia, trở thành tài sản chung của nhân loại. Đây là niềm vui, niềm tự hào vô cùng lớn lao, đồng thời cũng là trách nhiệm phải bảo vệ, giữ gìn và phát huy giá trị của văn hoá Công chiêng Tây Nguyên trước nhân loại của tất cả chúng ta. Hôm nay, tại thành phố Pleiku, chúng ta tổ chức trọng thể Lễ đón nhận bằng của UNESCO. Sự kiện này càng trở nên đặc biệt có ý nghĩa khi diễn ra đồng thời với việc tổ chức "Đại hội Đại đoàn kết các dân tộc Tây Nguyên", kỷ niệm 60 năm Bác Hồ gửi thư cho "Đại hội các dân tộc thiểu số miền Nam" 19/4/1946 - 19/4/2006.

Căn cứ vào Công ước bảo vệ di sản văn hoá phi vật thể đã được Đại hội đồng Tổ chức Giáo dục, Khoa học và Văn hoá thông qua trong phiên họp thứ 32 tại Paris ngày 17 tháng 10 năm 2003; căn cứ Luật di sản văn hoá của Nhà nước Việt Nam, Bộ Văn hoá - Thông tin xác định một chương trình hành động quốc gia để bảo tồn và phát huy giá trị của "Không gian văn hoá Công chiêng Tây Nguyên", bao gồm những nhiệm vụ sau đây:

- Tiếp tục công việc sưu tầm, ghi chép những bài chiêng, những sinh hoạt văn hóa, âm nhạc, kỹ năng chỉnh chiêng, trình diễn chiêng của các nghệ nhân, các tài liệu về công chiêng và văn hoá công chiêng Tây Nguyên để lưu giữ, phục vụ cho công tác nghiên cứu, bảo tồn và phát huy.

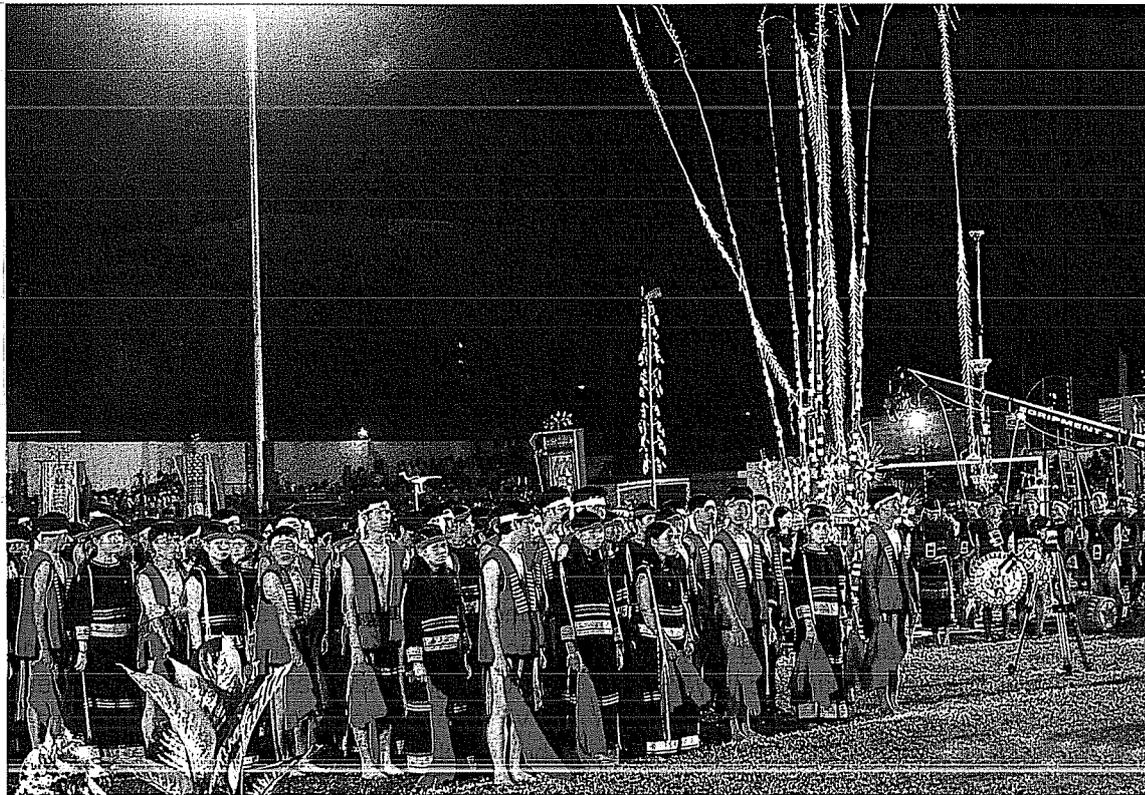
- Đẩy mạnh công tác tìm kiếm, tập hợp các nguồn tài liệu đã được nghiên cứu và công bố từ trước đến nay cả ở trong nước và ngoài nước liên quan đến công chiêng và văn hóa công chiêng Tây Nguyên.

- Phục hồi và giữ gìn các sinh hoạt văn hoá, các lễ hội, môi trường diễn xướng gắn với công chiêng Tây Nguyên. Tổ chức biểu diễn, giới thiệu rộng rãi trong các cộng đồng dân cư, trên các phương tiện thông tin đại chúng, tạo điều kiện thuận lợi để các cộng đồng dân cư khôi phục các sinh hoạt văn hoá, tín ngưỡng lễ hội gắn với công chiêng theo truyền thống của mình, có sự tham gia hướng dẫn và hợp tác của các cơ quan quản lý nhà nước về văn hoá, nghệ thuật.

- Tổ chức nghiên cứu khoa học về công chiêng và văn hóa công chiêng Tây Nguyên một cách hệ thống và toàn diện ở 5 tỉnh Tây Nguyên và vùng phụ cận.

- Xây dựng các phòng lưu trữ di sản văn hóa công chiêng Tây Nguyên đặt tại Trung tâm Dữ liệu di sản văn hóa thuộc Viện Văn hóa - Thông tin và tại bảo tàng các tỉnh: Kon Tum, Gia Lai, Đắk Lắk, Đắk Nông, Lâm Đồng, nhằm cất giữ các tài liệu, hồ sơ, băng ghi âm, ghi hình, ảnh tài liệu, ảnh hiện trạng v.v... liên quan đến công

* TÊN BÀI DO BAN BIÊN TẬP ĐẶT

Đồng bào Tây Nguyên trong ngày lễ đón bằng của UNESCO -- Ảnh: Quỳnh Dung

chiêng và văn hóa công chiêng Tây Nguyên.

- Tập hợp đội ngũ các nhà nghiên cứu có chuyên môn về âm nhạc truyền thống, về văn hóa, lịch sử Tây Nguyên. Quan tâm đào tạo đội ngũ các nhà nghiên cứu có trình độ chuyên môn, nhất là các nhà nghiên cứu là người các dân tộc Tây Nguyên nhằm thực hiện các đề tài nghiên cứu về âm nhạc truyền thống, văn hóa, lịch sử Tây Nguyên. Mở các lớp truyền dạy kinh nghiệm đánh chiêng, chỉnh chiêng cho thanh thiếu niên, tạo cơ hội cho các nghệ nhân truyền nghề cho các thế hệ kế tiếp cả về phương pháp, kiến thức, kinh nghiệm.

- Thành lập các khoa hoặc bộ môn đào tạo trong các trường nghệ thuật tại các tỉnh Tây Nguyên về công chiêng và không gian văn hóa công chiêng Tây Nguyên. Tổ chức việc biên soạn để sớm có giáo trình về công chiêng và không gian văn hóa công chiêng Tây Nguyên để giảng dạy trong các trường văn hoá, nghệ thuật.

- Đẩy mạnh công tác tuyên truyền qua các phương tiện thông tin, phát thanh, truyền hình, tờ gấp, sách nghiên cứu, sách ảnh, đĩa CD, VCD, DVD, các Website, v.v... để giới thiệu với

mọi người, nhất là khách du lịch trong và ngoài nước hiểu và yêu quý giá trị mang tầm nhân loại của Không gian văn hóa công chiêng Tây Nguyên.

- Kêu gọi sự quan tâm nghiên cứu, giới thiệu, quảng bá; tranh thủ sự đầu tư, sự hỗ trợ của các cá nhân, tổ chức trong nước và nước ngoài cả về kinh phí, phương tiện, tư liệu v.v... để thực hiện các công việc trên.

... Bảo tồn, phát huy các giá trị của Không gian văn hoá công chiêng Tây Nguyên là công việc lớn, vừa cấp bách, vừa có ý nghĩa lâu dài. Bên cạnh những thuận lợi to lớn từ sự công nhận của UNESCO và cộng đồng quốc tế, sự quan tâm đầu tư, chăm lo về mọi mặt của Đảng và Nhà nước ta, tình cảm yêu quý và trách nhiệm giữ gìn và phát huy giá trị không gian văn hoá công chiêng Tây Nguyên của nhân dân ta... đồng thời đây cũng là công việc có nhiều khó khăn, đòi hỏi chúng ta phải quyết tâm và khẩn trương thực hiện. Có như vậy, chúng ta mới giữ gìn và phát huy được giá trị vô cùng to lớn của Kiệt tác công chiêng Tây Nguyên của dân tộc và nhân loại./.